

NOTARIUS QONUN BILAN HAMNAFAS XALQ BILAN BIR NAFAS...

Otajanov Jahongir Nematilla o'g'li

Namangan viloyati Uychi tumanida

Xususiy amaliyot bilan shug'ullanuvchi notarius

Annotatsiya: Ushbu maqolada notarial faoliyat haqida, kundalik ish jarayoni haqida ushbu faoliyat haqida batafsil xalqona tilda ma'lumot berilgan. Kalit so'zlar: Notarial tizim, mediatsiya instituti, notarial harakatlar, fuqarolar huquqlari, yuridik faktlar.

Hozirgi kunda barcha sohalarda o'zgarishlar davri bo'lganidek eng kop xalq hizmatida bo'luvchi soha notarial hizmat ko'rsatish sohasida ham kundan kun o'zgarishlar amalga oshirilmoqda bu o'zgarishlar barchasi xalqimizga yanada qulayliklar yaratish maqsadida qolaversa ularda ushbu notarial hizmat ko'rsatishdan yuzaga keladigan mamnunlik hissini yanada oshirishni maqsad qilingan. Ko'plab insonlar notarial faoliyat haqida to'liq tushunchaga va ushbu soha vakolatlari haqida malumotga ega emaslar. Bu esa albatta xalqimiz orasida insonlarni hujjatlar bilan ishlash ko'nikmalarini pasayishiga olib keladi. Ushbu maqolani yozishdan maqsad esa xalqimiz tafakurida notarial tizimning aholi uchun ko'mak beradigan imkoniyatlari haqida malumot berish va xalqchil tilda aytadigan bo'lsak og'irlarini yengil qilishdir.

Notarial faoliyat avvalgi yillardan ko'ra rivojlangan elektron yagona tizimga birlashtirilgan. Ushbu tizim hujjatlarni tezkor, havfsiz, ishonchli, qulay holda saqlash, izlash, yuborish imkoniyatini yaratib beradi. Uzoq masofadagi shaxs ham o'ziga tegishli bo'lgan hujjat haqiqiy ekanini ushbu tizim orqali tekshirish imkoniyatiga ega. Hozirgi kunda aholi vakillari orasida avvalgi tizimdagi kabi ya'ni qayd daftariga kiritiladi holos degan tushuncha o'rnashib qolgan ammo hozirda har bir shaxs notarial faoliyat yagona tizimi orqali boshqa vakolatli organlardan uning malumotlariga aniqlik kiritilgan holatda video kuzatuv va barmoq izi olish yo'li bilangina tasdiqlanadi. Bu esa zamon rivojining ushbu sohaga ham tasir qilganidan dalolat beradi desak mubolag'a bo'lmaydi. Notariuslar tomonidan ko'chmas mulklarni boshqa shaxsga o'tkazish haqidagi bitimlarni tasdiqlash, avtomototransport vositalarini boshqa shaxsga o'tkazish haqidagi, mol-mulknini garovga (ipotekaga) qo'yish to'g'risidagi shartnomalarni tasdiqlash, ishonchnomalarni tasdiqlash, merosga bo'lgan huquq to'g'risida guvohnoma berish va boshqa notarial harakatlaramalga oshirish kabi vakolatlari mavjud. Qolaversa ayni damda notariuslar tomonidan notarial harakatlarni amalga oshirish uchun undiriladigan davlat bojlari ayrim harakatlarda kamaytirildi va bu ham xalqimiz vakillariga bir yengillik bo'ldi albatta. Notarial idora orqali taraflar o'zaro tuzgan bitimlarini ishonchli ravishda tasdiqlatishlari, o'zgartirishlari va bekor qilishlari mumkin (bazi holatlar bundan mustasno yani faqat sud tartibi bilan bekor qilinuvchi holatlar ham mavjud). Notarial faoliyatga notariatni isloh qiluvchi, uni preventiv odil sudlov hamda sud nizolarining oldini olish vazifalarini bajaruvchi jismoniy va yuridik shaxslarning huquqlarini ta'minlovchi muhim institutlardan biri mediatsiya instituti kiritilishi esa murojatchilar o'rtasidagi nizolarni hal qilinishiga yanada yordam bermoqda. Notarial faoliyatni universal faoliyat desak ham bo'ladi

mening fikrimcha, sababi ushbu soha fuqarolik ishlari bilan bog'lik barcha holatlarni o'z ichiga oladi va ushbu holatlar barchasi murakkab tuzilmaga ega, barchasini vakolatlari doirasida ko'rib chiqadi. Shunday murakkab va judayam kuchli bardoshni talab qiluvchi ushbu kasb vakillari doimo xalq bilan muloqot qiladi ularni murojatlarini o'rganadi va albatta xalq uchun vatan uchun qonun doirasida beminnat hizmat qiladi. Murojatchilar orasida har hil niyatli har hil insonlar bor albatta ammo notarial faoliyat doim hushyor va albatta qonun doirasida adolatli ishlashi zarur. Bunday holatda do'st, qo'shni, qarindosh degan tushunchalar yod bo'ladi. Albatta bu holat ko'pchilik uchun tanish ammo notarius xalq dardi bilan yashasada uning yon bosishi oqibatida boshqa inson ishi adolatsiz yakunlanishi mumkin va shuning uchun xalq bilan bir nafasda o'zini har bir inson o'rniga qo'yib ko'rgan holatda qonun bilan hamnafas ishlashi zarur.. O'z manfaatini o'zgalar manfaatidan ustun qo'ymasligi zarur. Shu o'rinda kuzatuvlarim natijasini baham ko'radigan bo'lsam qaysiki inson o'z kasbini sevsa va halollikni o'ziga kasb qilsa xalqqa chin dildan hizmat qilsa martabasi ulug' bo'ladi....

Erta tongda ishxonamga kirar ekanman qandaydir yordam ilinjida kelgan ko'plab odamlarni ko'rip ishga bo'lgan shijoatim yanada ortadi. Lekin ushbu ish kunim davomida turli hil insonlar bilan suhbat qilaman va ko'plap nizoli holatlarga ham guvoh bo'laman. Asosan meros ishlarida jigarchilik, oqibat, kabi tushunchalar ba'zi insonlar orasida kamayib ketayotgandek go'yo. Yoki otaning o'z farzandi uchun berishi lozim bo'lgan aliment masalasida yuzaga keladigan nizolarda pul ayrim insonlarga o'z farzandidan ham ustun ekanini bilib chuqur mushohada qilaman. Shuning uchun notarius faqat qonun doirasinigina ko'ra oluvchi hissiyotlarsiz inson emas balki ushbu nizoli holatlarda insoniylik yuzasidan ushbu insonlarni xatolarini anglata oladigan hayotiy tajribaga ega inson bo'lishi ham kerak menimcha... Zero xalqimiz orasida nizolar kamaysin va insoniylik, o'zaro hurmat, mehr oqibat tuyg'ulari ko'payaversin..

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1) lex.uz
- 2) Advice.uz
- 3) NODAVLAT NOTARIAL FAOLIYATNI TARTIBGA SOLUVCHI NORMATIV-HUQUQIY HUJJATLARNI TASDIQLASH TO'G'RISIDA VAZIRLAR MAHKAMASI QARORI.
- 4) Notariuslar tomonidan notarial harakatlarni amalga oshirish tartibi to'g'risidagi ma'muriy reglamenti